

หลักสูตร การจักสานไม้ไผ่ จำนวน 35 ชั่วโมง

กลุ่มอาชีพความคิดสร้างสรรค์

สร.ระดับอำเภอโพธิ์ประทับช้าง

การจักสานจากไม้ไผ่มีทำกันมาตั้งแต่สมัยปู่ ย่า ตา ยาย โดยอาศัยไม้ไผ่ที่ขึ้นอยู่ทั่วไปในป่าเมืองไทยซึ่งมีอยู่ประมาณ ๑๐๐ ชนิด แต่ที่นิยมนำมาจักสานกัน ได้แก่ ไม้ไผ่ใหญ่ ที่คนนิยมนำมาปลูกไว้รอบ ๆ หมู่บ้าน เพื่อใช้หน่อเป็นอาหารและใช้ลำต้นมาดัดแปลงทำเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นภายในครอบครัวเช่น ตะกร้า ชะลอม กระออม กระดัง ตะแกรง กระเชอ ลอบ ไช กระติบข้าว หวด หรือมวนหนึ่งข้าว ครุ เป็นต้น เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่กล่าวมา ข้างต้นในสมัยก่อนนิยมทำใช้กันเองภายในครอบครัว ตามความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่นและ การจักสานแต่ละอย่างมีกรรมวิธีที่แตกต่างกัน ยากบ้างง่ายบ้าง ดังนั้นแต่ละคนจึงมีความถนัดใน การทำไม่เหมือนกัน จึงได้เกิดมีการผลิตเพื่อแลกเปลี่ยนกันขึ้น พอมาช่วงหลัง ๆ ไม้ไผ่หายากขึ้น และคนมีงานอื่นทำที่มีรายได้ดีกว่าก็หันไปทำงานอย่างอื่นแทนจึงยังคงเหลืออยู่เพียงบางคนหรือบางกลุ่มเท่านั้นที่มีความถนัดทางจักสานเป็นพิเศษหันมายึดอาชีพทางการจักสานเป็นอาชีพหลัก บางคนก็ยึดเป็นอาชีพรองจากการทำไร่ ทำนา โดยอาศัยทำในเวลาว่าง ตอนเย็นหรือกลางคืนที่กลับ จากไร่นาแล้ว เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวอีกทางหนึ่ง การจักสานจากไม้ไผ่นั้นสามารถนำมาดัดแปลงทำเครื่องใช้ได้หลายอย่าง ดังที่กล่าวมาแล้ว สาเหตุสำคัญที่นิยมนำเอาไม้ไผ่มา จักสานก็เพราะว่าไม้ไผ่หาง่าย ไม้แปรรูปได้ง่ายมีความเหนียวสามารถจักเหลา แต่ง ได้หลายขนาด ง่ายแก่การตัด แต่ง ง่ายต่อการนำมาประกอบกันเป็นรูปทรงตามที่ต้องการ

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของประชาชนในเรื่องศิลปะงานจักรสานจากไม้ไผ่เพื่อการประกอบอาชีพ
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะรวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์การสานไม้ไผ่
3. เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ส่งเสริมสนับสนุนและสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของชาติ

จุดหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการจัดทำศิลปะงานจักรสาน
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการอาชีพการจัดจักสานจากไม้ไผ่
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงการเป็นผู้ประกอบการที่ดี

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนทั่วไป

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ
3. ผู้ที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ

ระยะเวลา จำนวน 35 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี 5 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 30 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

1. ช่องทางการประกอบอาชีพ	จำนวน 2.5 ชั่วโมง
1.1 ความสำคัญของงานจักสานไม้ไผ่	
1.2 ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ	
1.3 แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานจักสานไม้ไผ่	
1.4 การตัดสินใจเลือกอาชีพรับจัดทำงานจักสานไม้ไผ่	
2. ทักษะการประกอบอาชีพ	จำนวน 30.5 ชั่วโมง
2.1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานจักรสานจากไม้ไผ่	จำนวน 30 นาที
2.2 การประดิษฐ์งานจักสานไม้ไผ่	จำนวน 30 ชั่วโมง
2.2.1 การเลือกไม้ไผ่	
2.2.2 การจักตอก	
2.2.3 การจักสานชะลอมไม้ไผ่	
2.2.4 การจักสานตะกร้าไม้ไผ่	
2.2.5 การจักสานกระดงขนาดต่างๆ	
3. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	จำนวน 2 ชั่วโมง
3.1 องค์ประกอบประกอบการประกอบอาชีพ	
3.2 การจัดการอาชีพ	
3.3 การจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย	
3.4 คุณลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจที่ดี	

การจัดกระบวนการเรียนรู้

- บรรยายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำคัญของงานจักรสานไม้ไผ่
- จัดกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูล ความเป็นไปได้ รวมทั้งการศึกษาดูงาน เพื่อการตัดสินใจ เลือกรูปแบบการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักรสานไม้ไผ่
- ฝึกทักษะการประกอบอาชีพ
 - เรียนรู้จากวิทยากร
 - เรียนรู้ด้วยตนเอง จากสื่อต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ ผู้รู้
 - เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง
 - เรียนรู้จากกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ ในการประกอบอาชีพ การจัดการผลิต และการจัดการตลาด

5. จัดทำโครงการประกอบอาชีพ การเขียนโครงการ เสนอ อนุมัติโครงการ ตลอดจนวางแผนธุรกิจ หาแหล่งทุน
6. ดำเนินการให้ผู้เรียนทำโครงการประกอบอาชีพไปสู่การปฏิบัติจริง
7. การนิเทศ ติดตามประเมินโครงการของผู้เรียนและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนา

สื่อการเรียนรู้

1. สื่อบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร
2. เอกสารประกอบการเรียนรู้ หนังสือ ตำรา ใบงาน ใบความรู้
3. ตัวอย่างของจริง
4. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ฝึกปฏิบัติ
5. รูปภาพประกอบ
6. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้ และจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีผลงานที่มีคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล
2. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
3. วุฒิบัตรการศึกษา ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรการจักสานไม้ไผ่

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ช่องทางการประกอบอาชีพในการจัดทำงานจักสานไม้ไผ่	1.1. เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญในการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักสานไม้ไผ่ได้ 1.2. เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักสานไม้ไผ่ 1.3. เพื่อให้ผู้เรียนบอกทิศทางการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักสานไม้ไผ่	1. ความสำคัญของงานจักสานไม้ไผ่ 2. ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ 3. แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานจักสานไม้ไผ่ 4. ทิศทางการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักสานไม้ไผ่	1.1. วิทยากรบรรยายความสำคัญของงานจักสานไม้ไผ่ ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปผลการเรียนรู้ 1.2. ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และวิเคราะห์ข้อมูลความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักสานไม้ไผ่ และสรุปผลการเรียนรู้ วิทยากรช่วยเสนอแนะเพิ่มเติม 1.3. วิทยากรแนะนำแหล่งเรียนรู้งานจักสานไม้ไผ่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพิ่มเติม แล้วสรุปผลการเรียนรู้ 1.4. ผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้จากการฟังบรรยาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ และการศึกษาแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม แล้วเขียนแนวคิดเกี่ยวกับทิศทางการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักสานไม้ไผ่ วิทยากรตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติม	2.5 ชั่วโมง	
2	ทักษะการประกอบอาชีพ	2.1. บอกความเป็นมาและประโยชน์ของจักสานไม้ไผ่ได้	1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานจักสานไม้ไผ่ 1.1 ประวัติความเป็นมาและประโยชน์ของจักสานไม้ไผ่ 1.2 การเลือกและเตรียมวัสดุการจักสานไม้ไผ่	2.1. ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงความเป็นมาและความสำคัญของงานจักสานไม้ไผ่ ผู้สอนรวบรวมข้อมูลสรุปและอธิบายเพิ่มเติม 2.2. ผู้สอนสาธิตวิธีการทำความสะอาดวัสดุจักสานไม้ไผ่ 2.3. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติทำความสะอาดจักสานไม้ไผ่ตามที่กำหนด ผู้สอนสังเกต ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติ	30 นาที	30 ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
			1.3การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ งานจักสานไม้ไผ่ 1.4 การเก็บรักษางานจัก สานไม้ไผ่	2.4 ผู้สอนบรรยายประกอบตัวอย่างของจริงเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในงานจักสานไม้ไผ่ ผู้เรียนสังเกต สอบถาม และบันทึกการเรียนรู้ และทำกิจกรรมตามที่กำหนด ผู้สอน สังเกตการมีส่วนร่วม ประเมินผลการปฏิบัติ		
		2.2.1 การเลือกไม้ไผ่ 2.2.2 การจักตอก	2.1. การเลือกไม้ไผ่และการ จักตอก	2.1. วิทยากรให้ดูตัวอย่าง เส้นตอกของจริงและให้นักเรียน สนทนาซักถาม 2.2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ จักตอก		
		2.2.3 การจักสานชะลอมไม้ไผ่	2. การจักสานไม้ไผ่	2.3 วิทยากรให้ดูตัวอย่างของจริงการจักสานไม้ไผ่ และ แนะนำวิธีการสานชะลอม 2.4 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจักสานไม้ไผ่		
		2.2.4 การจักสานตะกร้าไม้ไผ่	2.4. การจักสานตะกร้าไม้ ไผ่	2.5 วิทยากรให้ดูตัวอย่างการจักสานตะกร้าไม้ไผ่ พร้อม แนะนำวิธีการประดิษฐ์ 2.6 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการสานตะกร้าไม้ไผ่		
		2.2.5 การจักสานกระดงขนาด ต่างๆ	2.5 การจักสานกระดงขนาด ต่างๆ	2.7 วิทยากรให้ดูตัวอย่างการจักสานกระดงขนาดต่างๆ พร้อมแนะนำวิธีการประดิษฐ์ 2.8 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการสานกระดงขนาดต่างๆ		
	3. การบริหาร จัดการในการ ประกอบอาชีพ	3.1.บอกองค์ประกอบในการ ประกอบอาชีพได้ 3.2.บอกวิธีการเพิ่มมูลค่างาน จักสานชะลอมจากไม้ไผ่ได้	การบริหารจัดการในการ ประกอบอาชีพ 3.1. องค์ประกอบการ ประกอบอาชีพ	3.1 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบในการ ประกอบอาชีพ วิธีเพิ่มมูลค่างานจักสานไม้ไผ่วิทยากร อธิบายเพิ่มเติม	2 ชั่วโมง	

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		3.3.คำนวณราคาจำหน่ายงานจักสานชะลอมจากไม้ไผ่ได้ 3.4.ระบุช่องทางการจัดจำหน่ายงานจักสานชะลอมจากไม้ไผ่ 3.5.บอกวิธีการส่งเสริมการจำหน่ายงานจักสานชะลอมจากไม้ไผ่ 3.6.จัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ได้ 3.7.บอกคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจที่ดีได้	- เวลา - แรงงาน - ทุน - แหล่งวัตถุดิบ - แหล่งจัดจำหน่าย 3.2. การจัดการอาชีพ - ผลิตภัณฑ์ - ราคา - การจัดจำหน่าย - และการส่งเสริมการตลาด 3.3. การจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย 3.4. คุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจที่ดี	3.2. วิทยาการบรรยายความรู้เรื่องส่วนผสมทางการตลาดในการจัดการอาชีพ 3.3. ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการเพิ่มมูลค่างานจักสานไม้ไผ่ ช่องทางการจัดจำหน่ายหรือรับงาน วิธีการส่งเสริมการจำหน่ายหรือเพิ่มปริมาณการสั่งทำงานจักสานชะลอมไม้ไผ่ วิทยาการอธิบายเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะ 3.4. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติวิธีการคำนวณราคาจำหน่ายหรือราคารับทำงานจักสานชะลอมไม้ไผ่ 3.5. วิทยาการบรรยายวิธีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในการประกอบอาชีพรับงานจักสานชะลอมไม้ไผ่ ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจัดทำบัญชี 3.6. ผู้เรียนระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจที่ดี วิทยาการสรุปและอธิบายเพิ่มเติม		